

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Syvende Afdeling)

2. april 2020*

»Præjudiciel forelæggelse – direktiv 2003/55/EF – fælles regler for det indre marked for naturgas – forbrugerbeskyttelse – artikel 3, stk. 3, og bilag A, litra b) – gennemsigtighed i kontraktbetingelserne – pligt til direkte underretning af kunden med et passende varsel om en tarifførhøjelse«

I sag C-765/18,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Landgericht Koblenz (den regionale ret i første instans i Koblenz, Tyskland) ved afgørelse af 1. oktober 2018, indgået til Domstolen den 6. december 2018, i sagen

Stadtwerke Neuwied GmbH

mod

RI,

har

DOMSTOLEN (Syvende Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, P.G. Xuereb (refererende dommer), og dommerne T. von Danwitz og A. Kumin,

generaladvokat: H. Saugmandsgaard Øe,

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

efter at der er afgivet indlæg af:

- Stadtwerke Neuwied GmbH ved Rechtsanwalt J. Müller,
- Europa-Kommissionen ved O. Beynet og M. Noll-Ehlers, som befuldmægtigede,

og idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet, at sagen skal pådømmes uden forslag til afgørelse,

afsagt følgende

* Processprog: tysk.

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 3, stk. 3, sammenholdt med bilag A, litra b) og c), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/55/EF af 26. juni 2003 om fælles regler for det indre marked for naturgas og om ophævelse af direktiv 98/30/EF (EUT 2003, L 176, s. 57).
- 2 Denne anmodning er blevet indgivet i forbindelse med en tvist mellem Stadtwerke Neuwied GmbH, som gasleverandør, og kunden RI vedrørende betalingen af betaling af restancer efter flere forhøjelser af gaspriserne.

Retsforskrifter

EU-retten

- 3 Anden og tredje betragtning til direktiv 2003/55 har følgende ordlyd:
 - »(2) Erfaringerne fra gennemførelsen af det nævnte direktiv viser de fordele, som det indre marked for naturgas kan føre til i form af effektiviseringsgevinster, prisfald, højere servicestandarder og øget konkurrenceevne. Der er imidlertid stadig betydelige mangler og fortsat muligheder for at få markedet til at fungere bedre. Bl.a. er der behov for konkrete foranstaltninger til sikring af lige konkurrencevilkår og mindske af risikoen for markedsdominans og aggressiv adfærd, sikring af ikke-diskriminerende transmissions- og distributionstariffer via netadgang på grundlag af tariffer, der offentliggøres, inden de træder i kraft, og sikring af, at små og sårbare kunders rettigheder beskyttes.
 - (3) Det Europæiske Råd i Lissabon den 23. og 24. marts 2000 opfordrede til en hurtig indsats for at fuldføre det indre marked for både elektricitet og gas og til at fremskynde liberaliseringen i disse sektorer, idet målet er, at det indre marked bliver velfungerende. Europa-Parlamentet opfordrede i sin beslutning af 6. juli 2000 om Kommissionens anden rapport om liberalisering af energimarkederne Kommissionen til at vedtage en detaljeret tidsplan for opfyldelse af nøje fastlagte målsætninger med henblik på gradvis at opnå fuldstændig liberalisering af energimarkedet.«
- 4 27. betragtning til direktivet har følgende ordlyd:

»Overholdelse af kravene til offentlig service er et grundlæggende krav i dette direktiv, og det er vigtigt, at der i direktivet opstilles fælles minimumsstandarder, som alle medlemsstater skal overholde, og hvormed der tages hensyn til målsætningerne om forbrugerbeskyttelse, forsyningssikkerhed, miljøbeskyttelse og ensartede konkurrenceniveauer i alle medlemsstater. Det er vigtigt, at kravene til offentlig service kan fortolkes nationalt på baggrund af nationale forhold, idet det forudsættes, at [EU-]lovgivningen overholdes.«
- 5 Artikel 2 i direktiv 2003/55 indeholder følgende definitioner:

»I dette direktiv forstås ved:

[...]

25) »privatkunder«: kunder, der køber naturgas til deres eget husholdningsforbrug

[...]

27) »endelige kunder«: kunder, der køber naturgas til eget brug

[...]«

- 6 Direktivets artikel 3 med overskriften »Offentlige serviceforpligtelser og forbrugerbeskyttelse« fastsætter i stk. 3:

»Medlemsstaterne træffer passende foranstaltninger til at beskytte de endelige kunder og til at sikre en høj grad af forbrugerbeskyttelse, og sikrer navnlig, at der er passende sikkerhedsforanstaltninger, der beskytter sårbare kunder, herunder passende foranstaltninger for at hjælpe dem med at undgå afbrydelser af energiforsyningen. I denne forbindelse kan medlemsstaterne træffe passende foranstaltninger til at beskytte endelige kunder i fjerntliggende områder, som er tilsluttet gassystemet. Medlemsstaterne kan med henblik herpå udpege en forsyningspligtig leverandør. De sikrer et højt forbrugerbeskyttelsesniveau, især for så vidt angår gennemsigtighed i generelle kontraktbetingelser og -vilkår, almindelig information og ordninger for bilæggelse af tvister. Medlemsstaterne sikrer, at privilegerede kunder reelt kan skifte til en ny leverandør. Med hensyn til i det mindste privatkunder omfatter disse foranstaltninger de tiltag, der omhandles i bilag A.«

- 7 Samme direktivs bilag A fastsætter foranstaltninger vedrørende forbrugerbeskyttelse med følgende ordlyd:

»Med forbehold af [Unionens] bestemmelser om forbrugerbeskyttelse, særlig Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 97/7/EF [af 20.5.1997 om forbrugerbeskyttelse i forbindelse med aftaler vedrørende fjernsalg – Erklæring fra Rådet og Parlamentet ad artikel 6, stk. 1 – Erklæring fra Kommissionen ad artikel 3, stk. 1, første led (EFT 1997, L 144, s. 19),] og Rådets direktiv 93/13/EØF af 5.4.1993 om urimelige kontraktvilkår i forbrugeraftaler [(EFT 1993, L 95, s. 29)], skal de foranstaltninger, der henvises til i artikel 3, sikre, at kunder:

[...]

- b) underrettes med passende varsel, hvis leverandøren har til hensigt at ændre kontraktbestemmelserne, og orienteres om deres ret til at hæve kontrakten, når de modtager denne underretning. Leverandørerne giver deres kunder direkte meddelelse om enhver gebyrforhøjelse, idet dette skal ske på et passende tidspunkt og senest én normal faktureringsperiode efter forhøjelsens ikrafttræden. Medlemsstaterne sikrer, at kunderne kan hæve kontrakten, hvis de ikke godkender de nye betingelser, som gasleverandøren har underrettet dem
- c) modtager gennemsigtige oplysninger om gældende priser og tariffer og om standardvilkår og betingelser for adgang til og brug af gasleverancer

[...]«

Tysk ret

- 8 § 36, stk. 1 og 2, i Energiewirtschaftsgesetz (lov om elektricitets- og gasforsyning, herefter »EnwG«) har følgende ordlyd:

»Basisforsyningspligt

(1) Energiforsyningsselskaberne er forpligtet til – i de områder af forsyningsnettet, hvor de sikrer privatkunders basisforsyning – at offentliggøre de generelle betingelser og priser forbundet med lavspændingsforsyning eller lavtryksforsyning og offentliggøre dem på internettet samt til at forsyne alle privatkunder på disse vilkår og til disse priser. Basisforsyningspligten består ikke, når forsyningen af samfundsøkonomiske grunde ikke er muligt for energiforsyningsselskabet.

(2) De i stk. 1 omhandlede leverandører med forsyningspligt er energiforsyningsselskaber, som forsyner de fleste privatkunder i et generelt forsyningsområde.«

- 9 § 1, stk. 1, i Verordnung über allgemeine Bedingungen für die Gasversorgung von Tarifkunden (bekendtgørelse om almindelige betingelser for gasforsyning af tariffkunder) af 21. juni 1979 (BGBl. 1979 I, s. 676) (herefter »AVBGasV«) er affattet således:

»De almindelige betingelser, hvorunder gasforsyningsvirksomhederne er forpligtet til [...] at slutte alle kunder til forsyningsnettet og forsyne dem til almindelige tariffpriser, er fastsat i §§ 2-34 i denne bekendtgørelse. De nævnte betingelser er en del af forsyningskontrakten.«

- 10 I henhold til § 4, stk. 2, i AVBGasV får ændringer i betingelserne og de almindelige vilkår først virkning, efter at de har været offentliggjort.

- 11 I AVBGasV's § 32, stk. 1 og 2, er følgende fastsat:

»(1) Kontraktforholdet fortsætter uden afbrydelse, indtil en af parterne med en måneds varsel opsiger det til udgangen af en kalendermåned [...]

(2) Ændres de almindelige tariffer, eller ændrer gasforsyningsvirksomheden i medfør af denne bekendtgørelse sine almindelige betingelser, kan kunden med to ugers varsel opsiges kontraktforholdet til udgangen af den kalendermåned, der følger efter den offentlige bekendtgørelse.

[...]«

- 12 AVBGasV blev ophævet ved Gasgrundversorgungsverordnung (basisgasforsyningsbekendtgørelsen) af 26. oktober 2006 (BGBl. 2006 I, s. 2396), som ændret ved lov af 29. august 2016 (BGBl. 2016 I, s. 2034). Følgende er fastsat i § 5, stk. 2 og 3, i basisgasforsyningsbekendtgørelsen:

»(2) Ændringer af de almindelige priser og de supplerende betingelser træder i hvert enkelt tilfælde i kraft ved en måneds begyndelse og først efter bekendtgørelse, som skal ske mindst seks uger før den forestående ændring. Det primære forsyningsselskab er forpligtet til samtidig med bekendtgørelsen ved skrivelse at underrette kunderne om de forestående ændringer og til at offentliggøre dem på sin hjemmeside; forsyningsselskabet skal i denne forbindelse præcisere omfanget af, anledningen til og betingelserne for en ændring og på en letlæselig måde henvise til de i stk. 3 angivne rettigheder for kunden samt angive de i § 2, stk. 3, første punktum, nr. 7), omhandlede oplysninger.

(3) Ved en ændring af de almindelige priser eller de supplerende betingelser har kunden ret til at ophæve kontrakten uden en opsigelsesfrist på tidspunktet for ikrafttrædelsen af de nævnte ændringer [...]

Twisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

- 13 Stadtwerke Neuwied er en naturgasleverandør, der er organiseret som et tysk privatretligt selskab, men er som kommunal virksomhed, der skal levere forsyningspligttydelser af almen interesse, undergivet statslig kontrol, idet byen Neuwied (Tyskland) er dens eneste ejer, og byens overborgermester sidder i dens bestyrelse.

- 14 RI har været kunde hos Stadtwerke Neuwied siden den 28. juli 2004. Denne gasleverandør har leveret sine ydelser inden for rammerne af en basisforsyningskontrakt. Mellem januar 2005 og september 2011 foretog Stadtwerke Neuwied forhøjelser af tarifferne svarende til de øgede omkostninger i forbindelse med køb af naturgas, samtidig med at der blev taget hensyn til besparelser inden for andre gasrelaterede områder. Stadtwerke Neuwied har nu fremsat krav om betaling af et beløb på 1 334,71 EUR svarende til restancer, der skyldes på grund af disse tarifændringer. RI blev ikke personligt underrettet om de nævnte ændringer, i hvilken forbindelse det skal præciseres, at Stadtwerke Neuwied offentliggør sine almindelige tariffer og kontraktændringer på sin hjemmeside. Forhøjelser af tariffer offentliggøres i øvrigt i den regionale presse.
- 15 RI har for den forelæggende ret gjort gældende, at forsyningskontrakten med Stadtwerke Neuwied ikke indeholdt nogen gyldig klausul om prisregulering, og bestridt Stadtwerke Neuwieds krav. Det er bl.a. RI's opfattelse, at Stadtwerke Neuwied ikke havde gyldig ret til at ændre sine priser, at den krævede kWh-sats er urimelig, og at den ensidige ret til prisfastsættelse i AVBGasV's § 4, hvis det lægges til grund, at der foreligger en sådan ret, er uigennemsigtig. Heraf har RI udledt, at forhøjelserne af gaspriserne var ugyldige. Desuden har RI rejst et modkrav og nedlagt påstand om, at det fastslås, at de af leverandøren fremsatte priser er urimelige og ugrundede, og om tilbagebetaling af en del af de beløb, der er blevet betalt til Stadtwerke Neuwied mellem den 1. januar 2005 og den 31. december 2011.
- 16 Den forelæggende ret finder, at afgørelsen af den tvist, der verserer for den, afhænger af fortolkningen af bestemmelserne i direktiv 2003/55.
- 17 Det er den forelæggende rets opfattelse, at Stadtwerke Neuwieds manglende direkte underretning af forbrugeren med passende varsel om forhøjelserne af gaspriserne kan rejse tvivl om gyldigheden af disse forhøjelser, idet det krav til gennemsigtighed, der følger af artikel 3, stk. 3, i direktiv 2003/55, kan påberåbes direkte i en tvist som den i hovedsagen omhandlede, til trods for den manglende gennemførelse af dette direktiv i tysk ret i den omtvistede periode.
- 18 Den forelæggende ret har imidlertid præciseret, at dens tilgang i betragtning af denne manglende gennemførelse forudsætter, at det i direktiv 2003/55 fastsatte krav om gennemsigtighed er umiddelbart anvendeligt og kan påberåbes af en borger over for et privatretligt selskab som Stadtwerke Neuwied, samt at overholdelsen af dette krav er en betingelse for selve gyldigheden af forhøjelserne af priserne.
- 19 Den forelæggende ret har i denne forbindelse fremhævet, at Bundesgerichtshof (forbundsdomstol, Tyskland) har fastslået, at de nationale bestemmelser, der var gældende på tidspunktet for de faktiske omstændigheder i hovedsagen, ikke kunne fortolkes i overensstemmelse med direktiv 2003/55. Idet Bundesgerichtshof (forbundsdomstol, Tyskland) i øvrigt fandt, at dette direktiv ikke var umiddelbart anvendeligt, fastslog denne domstol, at en sådan situation ikke skulle føre til, at de omtvistede prisforhøjelser var ugyldige, og tilkendte Stadtwerke Neuwied en ret til at ændre sine priser på grundlag af en supplerende fortolkning af kontrakten om levering af gas.
- 20 Den forelæggende ret ønsker oplyst, om artikel 3, stk. 3, i direktiv 2003/55, sammenholdt med litra b) og c) i bilag A hertil, skal fortolkes således, at den direkte underretning af kunden om tarifferhøjelsen er en betingelse for, at forhøjelsen er gyldig. Den forelæggende ret ønsker endvidere oplyst, om disse bestemmelser er umiddelbart anvendelige, fordi de i overensstemmelse med Domstolens praksis kan anses for at være ubetingede og tilstrækkeligt præcise, og fordi de er blevet påberåbt over for en enhed, nemlig Stadtwerke Neuwied, der stadig i henhold til Domstolens praksis kan anses for at være undergivet statslig kontrol eller myndighed, eller som har særlige beføjelser ud over dem, der følger af de regler, der finder anvendelse i forholdet mellem borgerne.

21 På denne baggrund har Landgericht Koblenz (den regionale ret i første instans i Koblenz) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) Skal artikel 3, stk. 3, i [direktiv 2003/55], sammenholdt med litra b) og c) i bilag A hertil, fortolkes således, at manglende direkte underretning af gaskunder med passende varsel om betingelser for, anledning til og omfanget af en forestående ændring af tarifferne for gasforsyning er til hinder for, at en sådan tarifændring er gyldig?

2) Såfremt dette spørgsmål besvares bekræftende:

Er artikel 3, stk. 3, i [direktiv 2003/55], sammenholdt med litra b) og c) i bilag A hertil, umiddelbart anvendelig over for et privatretligt selskab (anpartsselskab efter tysk ret) fra den 1. juli 2004, fordi de nævnte bestemmelser i dette direktiv ud fra et indholdsmæssigt synspunkt er ubetingede og således kan anvendes uden yderligere gennemførelsesforanstaltninger og indrømmer borgeren rettigheder over for et organ, der på trods af sin privatretlige juridiske form er undergivet statslig myndighed, eftersom staten er eneste anpartshaver i selskabet?»

Om de præjudicielle spørgsmål

Det første spørgsmål

22 Med det første spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 3, stk. 3, i direktiv 2003/55, sammenholdt med litra b) og c) i bilag A hertil, skal fortolkes således, at når tarifændringer, der ikke personligt meddeles kunderne, foretages af en forsyningspligtig gasleverandør med det ene formål at overvælte de øgede omkostninger i forbindelse med køb af naturgas, uden at der hermed søges at opnå profit, er denne leverandørs overholdelse af de i disse bestemmelser omhandlede forpligtelser til gennemsigtighed og oplysning en betingelse for, at de omhandlede tarifændringer er gyldige.

23 Det skal bemærkes, at formålet med direktiv 2003/55 er at få det indre marked for gas til at fungere bedre. I denne henseende er en ikke-diskriminerende, gennemsigtig adgang til nettene til rimelige priser nødvendig for velfungerende konkurrence og af afgørende betydning for at få gennemført det indre marked for gas (dom af 23.10.2014, Schulz og Egbringhoff, C-359/11 og C-400/11, EU:C:2014:2317, præmis 39).

24 Hensynet til beskyttelsen af forbrugerne ligger i denne sammenhæng til grund for bestemmelserne i direktiv 2003/55 og er tæt forbundet med både den pågældende markedsliberalisering og med målet om at garantere sikkerheden ved en stabil gasforsyning, der også forfølges med dette direktiv (dom af 23.10.2014, Schulz og Egbringhoff, C-359/11 og C-400/11, EU:C:2014:2317, præmis 40).

25 Det er under hensyntagen til dette formål og dette hensyn, at artikel 3 i direktiv 2003/55 om offentlige serviceforpligtelser og forbrugerbeskyttelse i stk. 3 fastsætter, at medlemsstaterne træffer passende foranstaltninger til at beskytte de endelige kunder og til at sikre en høj grad af forbrugerbeskyttelse. Desuden kan medlemsstaterne udpege en forsyningspligtig leverandør for at sikre forsyningsikkerheden til endelige kunder, som er tilsluttet gassystemet. Under alle omstændigheder omfatter disse foranstaltninger med hensyn til i det mindste privatkunder de tiltag, der omhandles i bilag A til dette direktiv.

26 Det præciseres i bilag A, litra b), til direktiv 2003/55, at de foranstaltninger, der henvises til i direktivets artikel 3, stk. 3, navnlig har til formål at sikre, at leverandørerne giver deres kunder direkte meddelelse om enhver tarifførhøjelse, idet dette skal ske på et passende tidspunkt og senest én normal faktureringsperiode efter forhøjelsens ikrafttræden. Desuden fremgår det af denne bestemmelse, at

medlemsstaterne sikrer, at kunderne kan hæve kontrakten, hvis de ikke godkender de nye betingelser for levering af gas. I henhold til bilag A, litra c), til dette direktiv modtager kunderne gennemsigtige oplysninger om gældende priser og tariffer.

- 27 Det skal fastslås, at ordlyden af disse bestemmelser imidlertid ikke angiver, hvorvidt overholdelsen af de forpligtelser til gennemsigtighed og oplysninger, som påhviler gasleverandører, er en betingelse for, at tarifændringer for levering af gas er gyldige.
- 28 Domstolen har ikke desto mindre fastslået, at med henblik på reelt og fuldt ud at kunne drage fordel af disse rettigheder og på velinformeret grundlag træffe beslutning om en eventuel opsigelse af kontrakten eller om indsigelse mod ændring af leveringsprisen, skal kunderne informeres med passende varsel inden denne ændrings ikrafttræden samt om grunden til, forudsætningerne for og omfanget af denne (dom af 23.10.2014, Schulz og Egbringhoff, C-359/11 og C-400/11, EU:C:2014:2317, præmis 47).
- 29 Det følger heraf, at de forpligtelser til gennemsigtighed og oplysninger, som er fastsat i bilag A, litra b) og c), i direktiv 2003/55, i overensstemmelse forbrugerbeskyttelsesformålet har til formål at sikre, at kunden kan udøve sin ret til at ophæve kontrakten eller gøre indsigelse mod ændring af leveringsprisen.
- 30 Kundernes udøvelse af denne ret kan imidlertid ikke sikres, og bestemmelserne i bilag A, litra b) og c), i direktiv 2003/55 ville miste deres effektive virkning, hvis gasleverandøren skulle tilsidesætte sine forpligtelser til gennemsigtighed og oplysninger ved bl.a. at undlade at underrette sine kunder personligt om en forestående tarifændring.
- 31 Ikke desto mindre skal det bemærkes, at under de særlige omstændigheder, der foreligger i hovedsagen, handlede Stadtwerke Neuwied som forsyningspligtig leverandør som omhandlet i artikel 3, stk. 3, i direktiv 2003/55, og at de tarifændringer, som efterfølgende blev foretaget af denne leverandør, udelukkende havde til formål at overvælte de øgede omkostninger i forbindelse med køb af naturgas, uden at der hermed blev søgt at opnå profit.
- 32 Domstolen har imidlertid fastslået, at eftersom en sådan gasleverandør inden for rammerne af de forpligtelser, der er pålagt i henhold til den nationale lovgivning, er forpligtet til at kontrahere med de kunder, som anmoder herom, og som har ret hertil, på de i den nævnte lovgivning fastsatte betingelser, skal denne leverandørs økonomiske interesser tages i betragtning, for så vidt som den pågældende ikke har den anden kontraherende parts valg og ikke frit kan opsiges kontrakten (dom af 23.10.2014, Schulz og Egbringhoff, C-359/11 og C-400/11, EU:C:2014:2317, præmis 44).
- 33 Under disse omstændigheder skal det fastslås, at når gasleverandørens tarifændringer begrænses til at overvælte de øgede omkostninger i forbindelse med køb af gas på prisen på tjenesteydelsen, uden at leverandøren søger at opnå den mindste profit, er ugyldigheden af sådanne ændringer på grund af en manglende personlig underretning af kunderne egnet til at bringe gasleverandørens økonomiske interesser i alvorlig fare.
- 34 For så vidt som leverandøren er forpligtet til at sikre sine kunders forsyningssikkerhed, kan gyldigheden af tarifforhøjelser svarende til en overvæltning af de øgede omkostninger i forbindelse med køb af gas således ikke være afhængig af en personlig underretning af disse kunder. I modsat fald ville den økonomiske risiko, som gasleverandøren skulle bære, både kunne hindre gennemførelsen af det i direktiv 2003/55 omhandlede formål med forsyningssikkerhed og på uforholdsmæssig vis skade denne leverandørs økonomiske interesser.
- 35 Idet manglende personlig underretning af tarifændringer ikke desto mindre selv i en sådan situation udgør en forringelse af forbrugerbeskyttelsen, kræves det imidlertid for det første, at en sådan leverandørs kunder til enhver tid kan opsiges kontraktforholdet, for det andet, at der gives kunden adgang til passende klagemuligheder, eftersom energiforsyning finder sted til en pris, som kunden ikke

har kunnet få kendskab til inden dens ikrafttræden, således at kunden kan kræve erstatning for den skade, der eventuelt er lidt som følge af, at vedkommende er blevet frataget muligheden for rettidigt at udøve sin ret til skifte leverandør med henblik på at opnå en mere fordelagtig pris. Det tilkommer den forelæggende ret at efterprøve disse punkter.

- 36 Henset til ovenstående betragtninger skal det første spørgsmål besvares med, at artikel 3, stk. 3, i direktiv 2003/55, sammenholdt med bilag A, litra b) og c), til dette direktiv, skal fortolkes således, at når tarifændringer, der ikke personligt meddeles kunderne, foretages af en forsyningspligtig gasleverandør med det ene formål at overvælte de øgede omkostninger i forbindelse med køb af naturgas, uden at der hermed søges at opnå profit, er denne leverandørs overholdelse af de i disse bestemmelser omhandlede forpligtelser til gennemsigtighed og oplysning ikke en betingelse for, at de omhandlede tarifændringer er gyldige, forudsat at kunderne til enhver tid kan opsig kontraktforholdet og råder over passende klagemuligheder med henblik på at opnå erstatning for den skade, der eventuelt er lidt som følge af den manglende personlige underretning om ændringerne.

Det andet spørgsmål

- 37 Henset til besvarelsen af det første præjudicielle spørgsmål, er det uforholdt at besvare det andet spørgsmål.

Sagsomkostninger

- 38 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra de nævnte parter udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Syvende Afdeling) for ret:

Artikel 3, stk. 3, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/55/EF af 26. juni 2003 om fælles regler for det indre marked for naturgas og om ophævelse af direktiv 98/30/EF, sammenholdt med bilag A, litra b) og c), hertil, skal fortolkes således, at når tarifændringer, der ikke personligt meddeles kunderne, foretages af en forsyningspligtig gasleverandør med det ene formål at overvælte de øgede omkostninger i forbindelse med køb af naturgas, uden at der hermed søges at opnå profit, er denne leverandørs overholdelse af de i disse bestemmelser omhandlede forpligtelser til gennemsigtighed og oplysning ikke en betingelse for, at de omhandlede tarifændringer er gyldige, forudsat at kunderne til enhver tid kan opsig kontraktforholdet og råder over passende klagemuligheder med henblik på at opnå erstatning for den skade, der eventuelt er lidt som følge af den manglende personlige underretning om ændringerne.

Underskrifter